

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PLÁN VÝCHOVY A PÉČE ŠKOLKY V LESE

“Jen tak být a šťourat se klackem v zemi...”

I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název: Školka v lese

Druh zařízení: Dětská skupina zřizovaná dle Zákona 247/2014 Sb.

Adresa: Brankovická 1417, Kolín V

Telefon: 601 322 322

Web: skolkavlese.cz

E-mail: info@skolkavlese.cz

Zřizovatel: Prostor plus o.p.s., Na Pustině 1068, 280 02, Kolín 2

IČ: 265 94 633

Bankovní účet: 433442349/0800

Kapacita: 12 dětí

Provoz: 7:45 – 16:15

Odpočíná osoba: Mirka Jahodová, mirka.jahodova@prostor-plus.cz
Den započítání poskytování péče o dítě: 1. 3. 2017

II. OBECNÍ CHARAKTERISTIKA

Náš Plán výchovy a péče je dokumentem, který slouží k bližšímu nahlédnutí koncepce naší práce s dětmi. Přirozeně se vyvíjí spolu s námi a našimi zkušenostmi. Pravidelně je editován a aktualizován týmem průvodců, hlavní cíle, hodnoty a filosofie však zůstávají neměnné.

1. Lokace a zázemí Školky v lese

Dětská skupina Školka v lese je ve velké míře inspirována filosofií lesních školek, kde většinu aktivního času tráví děti ve volné přírodě, proto je lokace zázemí školky v blízkosti přirozeného přírodního prostředí jedním ze stěžejních bodů naší pedagogické koncepce. Naše zázemí se nachází v přímém sousedství rozsáhlého lesoparku Borky, břehu řeky Labe a lávky vedoucí na městský ostrov, což poskytuje rozmanité přírodní prostředí (hustý les, mýtiny, křoviska, pěšiny, řeka, bosonohá stezka), které společně vytváří podpůrné podmínky pro rozvoj dětské osobnosti.

Vnitřní zázemí pro děti tvoří třída, šatna, dětské záchody se sprchou, kuchyňka a malý sklad na pomůcky a tvořivý materiál. Ve třídě jsou dětské stoly s židličkami na stolování a tvoření, police s knížkami, stavebnicemi, didaktickým materiálem a montessori pomůckami (pomůcky pro rozvoj jemné i hrubé motoriky a konstruktivního myšlení), odpočinková a hrací část je vybavena kobercem. Na odpočinek slouží ve skříni uložené dětské matrace, které se na odpočinek připraví na koberec. Každé dítě má také k dispozici svoji označenou peřinku a polštář. V modelu náhradník, si dítě nosí vlastní spacák.

Terasa před budovou Školky v lese tvoří bezprostřední venkovní zázemí. Je vybavena stolem pro tvoření a stolování v teplejších měsících. V zadní části se nachází kruhové posezení ze seříznutých klád s kobercem uprostřed. Dále se na terase nachází skříně s úložným prostorem pro různorodý přírodní konstruktivní materiál ke stavbě a imaginativním hrám. Plot terasy je z části tvořený z palet, ve kterých jsou nasazeny květiny a bylinky. Před terasou máme vytvořený zeleninový a ovocný záhon s kompostem.

2. Rytmus dne

V běžných dnech se snažíme dodržovat následující rytmus dne. Zároveň ho v některých případech uzpůsobujeme aktuálnímu programu (návštěvy divadla, výlety, speciální dny...)

07:45 – 08:15 - ranní příchod dětí

V průběhu ranního scházení probíhá volná hra již příchozích dětí. Děti si většinou kreslí, pracují s didaktickými pomůckami, prohlížejí si knížky, povídají si. Rodiče a průvodci si předávají důležité informace. Venku na terase se vítáme v průběhu co nejdelší části roku. V případě velké zimy, silného větru nebo jiného nepříznivého počasí se vítáme ve třídě.

08:15 – 09:00 - ranní kruh, společná aktivita

V ranním kruhu se všichni zdravíme písničkou a přivítáme se. Pak následuje komunitní kruh ve kterém mohou všichni říct jak se dnes mají, co zažili, co je trápí nebo těší a chtějí to sdělit ostatním. Průvodce kromě jiného říká, jaký je dnes den a když se děje něco významného povídá o tom dětem.

09:00 – 09:30 - hygiena, dopolední svačina

Následuje svačina, kterou si děti nosí z domu. Pití je v případě potřeby doplňováno průvodcem. Svačíme dle počasí venku nebo uvnitř.

09:30 – 11:15 - pobyt s dětmi v přírodě

Do lesa s dětmi vyrazíme téměř denně za každého počasí. Výraznou část programu tvoří procházka přírodou. V okolí máme svá nazvaná místa (borovicový palouk, písečná jáma, etc...) a vždy se společně rozhodneme kam vyrazíme. Sporadicky kromě lesa volíme i jiné místo z blízkého přírodního okolí (ostrov, skály, park u Labe). Na cílovém místě pak probíhá volná hra dětí nebo z části organizovaná činnost, vždy podle nálady a atmosféry skupiny.

Výjimečně máme naplánovaný jiný program o kterém jsou rodiče informováni. (Aktuálně například pravidelné měsíční návštěvy sokolovny a domova důchodců, návštěvy divadla, knihovny, galerie, jiné výlety po okolí). V případě extrémní nepřízně počasí, teploty pod minus 10 stupňů, či jiných nepředvídatelných výjimečných situacích zůstáváme v zázemí Školky v lese.

11:15 – 11:30 - písničky a básničky

Před obědem si společně zpíváme a recitujeme básničky podle aktuálního měsíčního plánu.

11:30 - 12:15 - hygiena, společný oběd, příprava na odpočinek

Následuje společný oběd, zdravá vyvážená strava. Snažíme se dětem vybudovat pozitivní přístup k zdravé stravě, podporujeme je v ochutnání všech chodů, nicméně je do jídla nenutíme.

12:15– 14:00 - odpočinek

V průběhu odpočinku se dětem přečte vždy alespoň jedna pohádka (je to na individuálním

posouzení konkrétní situace). Děti nenutíme spát, ale každý alespoň půl hodiny odpočívá (tzn. - leží v klidu na své matraci). Po této době si může ten, kdo neusnul v klidu prohlížet knížky nebo se věnovat jiné klidové činnosti, která neruší ostatní.

13:00 - 14:00 - předškolácká příprava

S dětmi nad 5 let se dvakrát do týdne věnujeme speciální předškolácké přípravě. Věnujeme se speciálním aktivitám (hram, úkolům..), které cíleně rozvíjí široké spektrum potřebných předškoláckých dovedností.

14:00 – 14:30 - hygiena, odpolední svačina

Následuje svačina, kterou si děti nosí z domu. Pití je v případě potřeby doplňováno průvodcem.

14:30 – 16:15 - odpolední program v okolí

Odpoledne zůstáváme v blízkosti Školky v lese. Program přizpůsobujeme aktuálním potřebám a náladě. Často se děti věnují různým výtvarným aktivitám, objevitelským pokusům, práci s montessori pomůckami, pohybovým a imaginativním hram v okolí školky a v neposlední řadě běžné péči o okolí školky, zalévání kytíček, uklízení, starostlivosti o záhon a podobně.

3. Provoz školky a modely docházky

Provoz je celoroční. Otevřeno je v pracovní dny včetně letních prázdnin. Školka v lese je **uzavřena pouze ve státní svátky**.

Skupiny dětí jsou věkově smíšené a díky dodržování jednotlivých modelů docházky je zaručena kontinuita programu a ucelenost skupiny. Do školky kvůli náročnosti pobytu ve venkovních podmínkách zpravidla přijímáme děti od 3 let věku. Mladší děti mohou být přijaty na základě individuálního posouzení jejich zralosti. **Podrobnější kritéria přijetí a podmínky zápisu dětí do školky, způsob zajištění náhrady docházky, informace o zdravotním stavu a věcné vybavení dětí jsou sepsány v dokumentu Vnitřní pravidla Školky v lese.** Ve skupině máme maximálně 12 dětí, o které se starají vždy 2 průvodci. V případě, že je přítomno 6 a méně dětí, může skupinku vést průvodce jeden.

- a) **pětidenní model** – celotýdenní docházka
- b) **třídenní model** – středa, čtvrtek, pátek
- c) **dvoudenní model** – pondělí, úterý

III. KONCEPCE VÝCHOVY A PÉČE

Každé dítě je jedinečná osobnost a pro svůj zdravý a všestranný vývoj si zaslouží individuální přístup v péči a výchově. Ve Školce v lese si přejeme vytvořit bezpečné a zároveň stimulační prostředí, které dává dětem prostor růst a rozvíjet se. Naší vizí je zajistit dětem zdravý a harmonický rozvoj na tělesné, duševní, rozumové, osobnostní, sociální i emoční úrovni, přičemž následujeme vzdělávací cíle pro předškolní vzdělávání (RVP PV) definované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

Záměry vzdělávání jsou zde definovány ve formě rámcových cílů:

1. **Rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání**
2. **Osvojení hodnot**
3. **Získání osobnostních postojů**

Naplnění rámcových cílů je realizováno na úrovních:

1. **biologické:** dítě a jeho tělo
2. **psychologické:** dítě a jeho psychika
3. **interpersonální:** dítě a ten druhý
4. **sociálně-kulturní:** dítě a společnost
5. **environmentální:** dítě a svět

Výstupem úspěšného naplnění daných dílčích cílů jsou pak osvojené **poznatky, dovednosti, hodnoty a postoje** na uvedených úrovních (biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní, environmentální).

1. Základní pilíře koncepce

Při plnění rámcových cílů se v naší koncepci výchovy opíráme o několik pilířů:

• **Základní principy pedagogiky lesních školek:**

1. Držíme se zásady že neexistuje špatné počasí pouze špatné oblečení a celoroční pobyt venku za každého počasí je pro nás samozřejmostí. Rovněž si uvědomujeme výchovný a pozitivně stimulační vliv přírodního prostředí pro celostní rozvoj dětské osobnosti, proto se snažíme tuto skutečnost plně využít a příroda se svojí neustálou proměnlivostí se tak pro nás

stává nevyčerpatelným zdrojem vzdělávacích možností a jedním z hlavních východisek pro tvorbu výchovného programu.

2. S malou skupinkou dětí (v našem případě 12) pracují vždy 2 dospělí. Dospělí má roli průvodce, který děti provádí na cestě jejich vlastního poznávání.
3. Děti nejčastěji používají ke své hře přírodní materiály, které v lese najdou, což kromě rozvoje jemné a hrubé motoriky, ve velké míře podporuje fantazii, kreativitu a schopnost tvořit ze sebe samého. Zdolávání nerovného terénu pomáhá v rozvoji obratnosti a koordinace a nabízí dětem možnost zcela přirozeným způsobem objevovat hranice svých sil. Pobyt v takovém prostředí podporuje zdravé budování sebedůvěry a důvěry ve své schopnosti.
4. Pravidelný a dlouhodobý pobyt na čerstvém vzduchu navíc příznivě působí na imunitní systém.
5. Děti prožívají ve volné přírodě pravidelný rytmus změn ročních období a přírodních jevů, což napomáhá ke komplexnímu chápání světa a jeho fungování.
6. Díky pravidelnému pobytu v jedné lokalitě pomáháme dětem budovat zájem o své okolí a zdravý a pozitivní vztah k němu. Stavíme tak základ pro zodpovědný vztah k celému životnímu prostředí.
7. Děti mají k dispozici také různé náčiní, nože, pilky či kladívka, což pozitivně ovlivňuje rozvoj zručnosti, zodpovědnosti, zdravého sebevědomí a dokonce i fyzikálních představ dítěte, ale neustále pracujeme pod takzvaným bezpečným rizikem, což znamená, že i když je možné drobného poranění, děti jsou pod dohledem průvodců. Ti mají používané náčiní pod kontrolou a nepouští děti do situací, kde by bylo vážně ohroženo jejich zdraví a bezpečí.

● Přístup respektovat a být respektován

1. Věříme, že partnerský vztah je jedním z nejfunkčnějších modelů mezilidských vztahů a snažíme se ho uplatňovat i ve vztahu mezi průvodci a dětmi.
2. Tento přístup není postaven na bezhraniční svévládě dětí (jak může být povrchně často špatně chápán), znamená to, že respektujeme individualitu dětí jejich názory, pocity a postoje a vedeme je k respektování druhých.
3. Dáváme si záležet na komunikaci s dětmi, potože si uvědomujeme, že často je stejně důležitý způsob jak věci říkáme, jako obsah sdělení, které chceme předat.
4. Vytyčujeme potřebné hranice, tak, aby se každý cítil bezpečně.

● Inspirace v montessori pedagogice:

1. Montessori pedagogika je pro nás inspirací hlavně tím, že vychází z potřeb dítěte a respektuje jeho individuální senzitivní období*, protože vnímá, že děti si samy z připraveného prostředí vybírají právě ty činnosti, které uspokojují jejich vývojové potřeby. Montessori pomůcky mají děti u nás vždy volně k dispozici ve třídě a také se část z nich každodenně připravuje k volnému používání na terase.

*termín senzitivní období v montessori pedagogice označuje specifická a dočasná období zvýšené vnímavosti, kdy jsou děti schopné se učit určitým dovednostem snadno, lehce a bez úsilí.

2. Na základě montessori principů vedeme děti také k samostatnosti a podílení se na přirozeném chodu svého prostředí – oblékání, hygiena, péče o společný prostor, pomoc při

drobných úklidových činnostech ve třídě i venku. Společně s dětmi třídíme odpad, a podporujeme tak jejich vědomí zodpovědnosti za blízké okolí a životní prostředí.

• Inspirace waldorfskou pedagogikou

1. Při tvorbě našeho programu, podobně jako waldorfské školky, vycházíme z přirozeného koloběhu života v přírodě, následujeme lidové tradice a pořádáme slavnosti.
2. Z waldorfské pedagogiky také vychází pravidelný rytmus dne, týdne a roku. Pravidelné opakování přináší do života dětí pocit bezpečí a jistoty toho, že vše má své místo, čas a smysl.
3. Dostatek volné, dospělým neorganizované, hry dětem umožňuje naplňovat jejich individuální potřeby a rozvíjet vzájemné vztahy. Poskytuje dětem prostor pro jejich vlastní sebevyjádření, podporuje představivost, kreativitu a samostatné nezávislé myšlení.
4. Děti se nejlépe a zcela přirozeně učí nápodobou a proto se snažíme být dětem co nejlepšími vzory. V průběhu celého dne se snažíme věnovat smysluplným činnostem, věci děláme se zájmem a vnitřní radostí.

2. Rozvoj předškolních dovedností

Děti jsou během celé docházky do školky přirozeně vedeny k **samostatnosti** v sebeobsluze i rozhodování a k **zodpovědnosti** za své chování, pocity i věci. Velký důraz klademe na správné rozvíjení sociálních vztahů. Klíčová je pro nás vzájemná komunikace, sdělování svých pocitů a potřeb, schopnost vyslechnout druhého a **respektovat** jeho potřeby. **Hrubou i jemnou motoriku** děti trénují každodenně při běžných i speciálních činnostech. Pohyb v přírodě, v nerovném terénu, překonávání překážek, manipulace s předměty běžné denní potřeby, účast na činnostech každodenního chodu školky, to vše dostatečně a nenuceně děti připravuje na vstup do reálného světa, ve kterém se pak pohybují sebevědoměji a s vědomím vlastních schopností.

Do denního režimu zařazujeme i speciální aktivity, které cíleně rozvíjejí široké spektrum potřebných dovedností, jako jsou např.:

Grafomotorika, jemná motorika, pravolevá orientace – děti se učí uvolňovat jemné svaly ruky (zápěstí, prstů), jsou vedeny ke správnému držení psacího náčiní, k účelnému grafickému projevu (psaní, kreslení), koordinaci oka – ruky (různé druhy manipulace s předměty: navlékání, přesívání, trhání, stříhání, skládání, přebírání aj.), procvičují pravolevou orientaci v prostoru, na ploše, v sešitu apod.

Dovednosti řečové, komunikační – děti jsou podporovány ve vyjadřování vlastních myšlenek, ve sdělování pocitů, v popisu zážitků a zkušeností s danými jevy, stejně tak jsou vedeny ke schopnosti naslouchat a vést smysluplný dialog. Seznamují se s návyky správného dýchání a zdravého tvoření lidského hlasu a řeči pomocí technik dramatické výchovy.

Jazyková příprava, smyslové vnímání, tvořivost, paměť – formou hry jsou u dětí podporovány sluchová analýza a syntéza (rozklad slova na hlásky, slabiky, složení slov), vyjadřování myšlenek pomocí znakových systémů (číslice, písmena, piktogramy), trénování paměti (říkadla, básničky, písničky, převyprávění pohádky), průběžně se rozšiřuje slovní zásoba.

Předmatické představy – je rozvíjeno názorné myšlení a následný přechod ke konkrétním logickým operacím (zobrazení geometrických tvarů a číselné posloupnosti, početní operace, „psaní“ číslic, třídění aj.). Je využívána metoda pokus – omyl, zobecňování, nacházení vlastních argumentů, osvojení si základního matematického jazyka (přiměřeně věku).

3. Pozorování vývoje dětí a konzultace s rodiči

Pololetní a závěrečné ohlédnutí slouží k reflexi vývoje dětí. Inspirací pro závěry jsou průvodcům pravidelné porady, supervize a denní záznamy z péče o dítě vedené formou deníku. Zamýšlíme se nad tím, co dětem prospívá, co je baví a posiluje, v čem vynikají a na co je třeba se více zaměřit. Tato pozorování nám pomáhají dětem porozumět a hledat způsoby nejvhodnější podpory.

S rodiči naše pozorování konzultujeme pravidelně v podobě každodenních zpětných vazeb mezi průvodcem a rodičem a také v rámci pololetních individuálních konzultací formou setkání průvodce s rodičem v dopředu vypsáných termínech. Konzultace jsou samozřejmě v případě potřeby možné i kdykoliv v průběhu roku po předchozí domluvě s průvodcem.

Vypracoval: tým Školky v lese Čerpáno z:

- Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, Praha, 2017, www.msmt.cz/file/39793/
- Školka v zahradě Kutná Hora (www.skolkavzahrade.cz)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost